

בימאים לא פליני וגם לא ברגמן

סיר ריצ'ארד אטנבורו טוען: הגיע הזמן להטיל סנקציות על דרום-אפריקה

כערכ פגישתנו עם סיר ריצ'ארד אטנבורו הגיעה לאוזניו רשימת-המועמדים לאוסקר. הזנקה לחופש, סייטו החדש שהוצג בפסטיבל ברלין, נכלל ברשימה כשלוש קטגוריות מיסניות בלבד — דגול ושינגטון, המעצב את דמותו של סטיבן ביקו מועמד לאוסקר כשחקן-מיסנה, וכן מועמדים לאוסקר המוסיקה והשיר מתוך הסרט. מיהו משלה בו שאלה מקניטה — האינך חושב שהעמדתו של וושינגטון בתפקיד מיסני בלבד מדיפה ריח של גזענות? אטנבורו, אצילי, מרדן, בעל ריקצה עילאית שמסגירה את היותו שחקן בוגר הראדה, אינו

סר ריצ'ארד אטנבורו על רקע תמונותיו של ביקו לתאצ'ר לא איכפת

הכל אני עושה סרטים רגילים. רוצה להגיע לקהל רחב. אם הייתי מספר סיפור על מיספחה מסכנה בסוטו, אף אחד לא היה הולך לקולנוע לראות את הסרט. אבל אם אני מספר על מיספחה אנגלית, אב ואם וחמישה ילדים שהאיש השחור הכריזמטי הזה, סטיבן ביקו, משנה את חייהם מן הקצה אל הקצה, סיפור שמסתיים בכריחה ובדרמה עוצרת-נשימה, יש סיכוי שאנשים יבואו לראות את הסרט.

גם בעניין זה לא היו לי כל אשליות. להצגות הראשונות בלונדון הזמנתי חברי-פרלמנט. הגיעו נציגים מכל המפלגות, רק לא מהשמרנים. אין לי כל אשליות ביחס למה שתאצ'ר חושבת על הסרט. הייתי רוצה לומר שגם לא איכפת לי מה שהיא חושבת. די היה להאזין לה ולהצהרותיה בישיבות השוקי-המשותף בלונדון. הבעיה היא שיש בידיה כוח חזק מאוד. עכשיו היא חכמה. מה יקרה אם באמריקה יבחר נשיא רמוקרט? מה תעשה אז? אני סבור שאם הממשלה הבריטית יחד איתה גם הממשלה האמריקאית, היפאנית והמערבית גרמנית היו נוקטות בסנקציות, דבר שלא דגלתי בו לפני חמש שנים, אפשר היה להציל משהו ברדום-אפריקה. איך אפשר לקבל את הנימוקים של תאצ'ר, האומרת שהליכים דמוקרטיים ברדום-אפריקה יגרמו, בסופו של דבר, להורדת רמת-החיים של השחורים, ולכן מוטב ולהמשיך במצב הקיים? ממתה היא רואגת לשחורים? ממתה היא רואגת לכושם של דרום-אפריקה ולרמת-החיים שלהם? הייתי מציע לה לתת להם לענות ולהחליט מה טוב עבורם.

בשעתו היה מי שהפיץ שמועה שעשויים להתיר את הצגת הסרט ברדום-אפריקה. היום, כשהעיתונות מבשרת על הקצנת הימין ברדום-אפריקה, ואין אף תזוזה קלה שבקלות לכיוון ביטול האפרטהייד אין לאטנבורו אשליות. אין כל סיכוי שהסרט יוצג ברדום-אפריקה. אבל אני חייב להודות שמעולם לא הפעילו עלי לחץ פוליטי כלשהו מכיוון זה. אמת, קיבלתי הרבה מיכתבי-השמחה. קללות גסות.

כשצילמנו את הסרט בזימבאבוה הפחדו אותנו שחינו עשויים לעמוד בסכנה. לאשתי ולי הצמידו שומרי-ראש. היינו הולכים לארוחת-ערב והשומרים המחומשים ישבו איתנו לשולחן. אבל מעולם לא היינו במתח של ממש. ניסו לפוצץ את אתר-הצילומים. כמה פעמים גילו מסתננים עם חומרי-תכלה שכאו לאתר-הצילומים, אבל דבר לא קרה.

האם לדעתו עשוי סרט לשנות את העולם? להשפיע על האירועים הפוליטיים? — אני יודע מה יזיז את תאצ'ר. אני מוכשר מספיק לעסוק בפוליטיקה. אם לא הייתי מאמין שסרט יכול להשפיע על בני-אדם לא הייתי עושה סרטים.

תדרין חובה לראות:

תליאביב: הקיסר האחרון, שינעון של לילה, מלאכים בשמי ברלין, סאמפופו, מנדל הדבורים, עניים שחורות, קוב הקוקו, ירושלים: חובבת רחוב, חיפה: הקיסר האחרון.

תל-אביב:

*** הקיסר האחרון (נת, מוצג גם ברב-גת בחיפה, אנליה) — תהליך חינוכו מחדש של מי שהיה בן נצה, שובי בעירו שלו, קיסר סין והפך בתעוצי ההיסטוריה לגנן פשוט בכך תמותה. קולנוע מרהיב.

איכפת להם, לאטומים, לאלה שאינם מעורבים. אני יודע שאיני יוצר-סרטים רגול. אינני (פרדריקו) פליני וגם לא (אינגמר) ברגמן. בסך-

מתלהט — לא. אני חושב שזה לגיטימי בהחלט, כי הדמות הראשית בסרט אינה של ביקו, אף שאין ספק שושינגטון עושה עבודה טובה. אני מצר על כך שקווין קליין, המעצב את דמות העיתונאי דונאלד וודס, שהוא הגיבור שעליו נסוב הסרט, אינו מועמד לאוסקר. חבל. אני חושב שהוא שחקן נפלא.

חרר בבית-המלון אינרקונטיננטל בברלין. הכל יוצאים ונכנסים בחדר-היקורש. אטנבורו מדבר בשקט. איכפת לו מה יאמרו כאן אחרי ההקרנה. ברלין הוא פסטיבל פוליטי ואילו הקולנוע הבריטי הפך לזירה פוליטית שבה נמשכים המאבקים בער, ובעיקר נגד מרגרט תאצ'ר בכל הזדמנות אפשרית.

אטנבורו בא להסביר את סירטו. הוא מודע לעובדה שצריך לרחוף את הסרט. הוא יודע שלא ברצון בולע הקהל משא פוליטי שכזה, שאינו בידור טהור, כי אם קריאה לקחת חלק פעיל במתרחש בעולם. במיקרה זה כמעטו הגזענות בדרום-אפריקה.

לא היה כל טעם שאציג את העניין הגזעני בדרום-אפריקה דרך הוקעת הימין הקיצוני. למי שאיכפת באמת ממה שנעשה בדרום-אפריקה אינו זקוק לסרט שלי. רציתי להגיע למי שלא

Advertisement for the film 'The Untouchables' (הזנקה לחופש). Includes a clock graphic with Hebrew text: 'בטייתי חצוין 1 טוב 2 חלש 3 ככה 4 5 טע' and 'בטייתי חצוין 1 טוב 2 חלש 3 ככה 4 5 טע'. The main text discusses the film's political stance and the director's intentions.

Advertisement for the film 'The Untouchables' (הזנקה לחופש). Includes a clock graphic with Hebrew text: 'אהבה חצוין 1 טוב 2 חלש 3 ככה 4 5 טע'. The main text discusses the film's political stance and the director's intentions.